

MELCHIOR

----- door Dries van den Akker s.j. (zie ook: www.heiligen-3s.nl)

Betekenis

Minstens twee verklaringen worden gegeven:

- 1] Hebreeuwse naam 'De koning (= God) is licht'.
- 2] Wellicht van Perzische oorsprong: betekenis ?

*

Melchior de Wijze, Perzië; bezoeker van kind Jezus met Balthasar en Caspar; † **1e eeuw; feest 6 januari &** (23 juli: Keulen: overbrenging der relieken in 1164)

"Toen Jezus geboren was in Bethlehem in Judea, onder koning Herodes, kwamen er wijzen uit het oosten in Jeruzalem aan. Ze vroegen: 'Waar is de pasgeboren koning van de Joden? Want wij hebben zijn ster zien opkomen en wij zijn hier om hem te huldigen'." Aldus Mattheus in het tweede hoofdstuk van zijn evangelie. We horen verder hoe Herodes verschrikt bij dit bericht; hoe zijn raadslieden op grond van de oude profeten weten te vertellen dat de nieuwe koning in Bethlehem geboren moet zijn, en hoe de wijzen het kind hulde brengen en geschenken aanbieden: wierook, goud en mirre. Tenslotte wordt hun geopenbaard dat Herodes het kind zoekt te doden; zodat ze niet meer bij hem langs gaan, maar via een omweg terugkeren naar huis.

In de liturgie wordt dit feest genoemd de Openbaring des Heren (aan de - niet-Joodse volkeren; in het Grieks Theofanie).

Mattheus noemt hun aantal niet, maar al gauw werden het er drie op grond van de drie geschenken: goud, wierook en mirre. Goud, zoals past voor een koning; wierook om aan te duiden dat het kind goddelijke eer toekwam, en mirre als toespelend op zijn dood: immers mirre was een balsem waarmee doden werden afgelegd.

Het verhaal van de drie koningen bracht tot uitdrukking dat alle volkeren Jezus goddelijke hulde brengen. Dat werd in de legendes nog meer uitgewerkt. Al gauw kregen de drie koningen namen: in het Grieks: Apellius, Amerius en Damascus; in het Hebreeuws: Galgalat, Malgalat en Sarathin; maar ze zijn het meest beroemd geworden onder hun verlatijnste perzische namen:

Caspar, Melchior en Balthasar. Ze zouden resp. 20, 40 en 60 jaar oud zijn geweest; getallen die de levensstijperken van de volwassene symboliseren. Zo werd duidelijk dat in deze drie werkelijk heel de mensheid Jezus goddelijke hulde bracht. Vandaar ook dat één van de drie, Caspar, een zwarte huidskleur kreeg in de verhalen.

Een andere legende vertelt hoe de drie koningen later door de apostel Thomas in Perzië werden gedoopt. Keizerin Helena, die ook al het kruis waaraan Christus gestorven was had teruggevonden, zou hun relieken naar Constantinopel hebben overgebracht. In de 6e eeuw zouden ze door toedoen van de milanese bisschop Eustorgius naar zijn bisschopsstad zijn vervoerd. Daar bleven ze tot in de 12e eeuw.

Het was Frederik Barbarossa die de relieken van de Drie Koningen schonk aan zijn kanselier Rainald van Dassel "als dank - zo heet het - voor onvergetelijke en onbetaalbare diensten". In feite was het omdat Frederik door Rainald krachtig was geholpen bij diens pogingen de weerbarstige stad Milaan te veroveren. Frederik hoopte - zo zei hij - dat de stad Keulen door zijn geschenk de gelukkigste toekomst tegemoet ging die maar denkbaar was. Rainald zond overgelukkig boden naar Keulen vooruit om aan de burgerij mede te delen dat hij geschenken meebracht die met niets ter wereld waren te vergelijken.

De tocht van de Drie Koningen naar Keulen was vol gevaar. Rainald moest op zijn hoede zijn, want ook anderen hadden het gemunt op zijn kostbare schat. Van Milaan ging het eerst richting Bourgondië; van daaruit ging het in ononderbroken dag- en nachtmarsen recht naar het noorden. De sporen van de tocht werden overal zorgvuldig uitgewist. De hoeven werden achterstevoren onder de zolen van rij- en trekdieren geslagen. Tegelijkertijd werd een schitterend vervoer op touw gezet van omgekomen Duitse pelgrims, vanuit Milaan naar Keulen. Allemaal om roofgierigen te misleiden. Slechts hier en daar vindt men nog een spoor van de eigenlijke route. In Estrabonne bij Besançon bevindt zich nog een wonderdadige driekoningenput; in Longueville, precies één dagreis verder: een driekoningenpoort; en opzij van de route in een huis in Schwäbisch Gmünd een inschrift: 'Als men vanaf Christus' geboorte 1164 jaren verder telt, werden de Heilige Drie Koningen van Milaan vervoerd; ze lagen één nacht in dit huis.' Aangekomen te Remagen zond Rainald boodschappers vooruit om te melden dat ze eraan kwamen. Op 23 juli 1164 trok hij plechtig zijn rijkversierde stad Keulen binnen; er was zo'n toeloop van volk, ridders, edelvrouwen en geestelijken, dat men zoiets nog nooit eerder had gezien; en men besloot dit feest elk jaar te herhalen.

Sindsdien zijn de Drie Koningen de stadspatrons van Keulen. Het stadswapen wordt gekenmerkt door hun drie kronen. (In de jaren zestig droeg de Ford Taunus precies dat wapen!).

Verder zijn ze de patrons van de pelgrims, de reizigers en de reizende kooplieden wat voor een handelsstad aan de Rijn als Keulen in de Middel-Eeuwen was zeer goed uitkwam.